

Akıncılar

– Mustafa ESER · 03 Eylül 2025

AKINCILAR

Türk-İslam tarihinde vakıf insanlar olarak saymamız gereken en önemli toplumsal guruplardan birisi de Akıncılar'dır. Akıncılar, tarih kitaplarında, Osmanlı Eyalet askerleri içinde Hafif Süvari birlikleri olarak sınıflandırılır. Tahmini kuruluş zamanı, kesin bilinmemekle birlikte, Osmanlı devletinin Rumeli'ye geçiş tarihi olarak (1350 yıllarından sonrası) kabul edilir. 250 yılı filii olmak üzere (1595 yılındaki büyük facianın-Eflak Seferi dönüşünde 50.000 akıncı Sadrazam Koca Sinan Paşa'nın tedbirsizliği yüzünden şehid oldu, 100.000 akıncı atı telef oldu, ardından akıncı ocağı eski gücünü kaybetti.) 450 yıllık bir tarihi olan Akıncıların savaş ve istihbarat konularındaki beceri ve faaliyetleri hakkında kısa bir alıntı yapıp akıncıların vakıf kişiliklerine geçmek istiyorum:

(Akıncı ocağı, Türk ordusunun en seçkin sınıfını teşkil ediyordu. Son derece sıkı şartlarla akıncı ocağına efrat kabul edilirdi. Akıncılar, Avrupa'da "serhad" denen hududa yakın çevrelerde otururlar, her türlü vergi, teklif ve resimde muaf olurlardı. Akıncı Kanunnamesi denen hususi kanunları vardı. Buna göre hareket ederlerdi. Beylerbeyilerden yani Türk umumi valilerinden emir almazlar, doğrudan padişahın şahsına merbut bulunurlardı. Bu ocak sayesinde Avrupa devletlerinin Türk sınırını tecavüz etmeleri, son derece zor bir mesele haline gelmiştir. Zaten akıncılar, Avrupa'nın manevi kudretini imha etmişlerdir. Türkiye'ye sonsuz ganimet taşımışlardır. Akınlar, son derece gizli ve ani emirlerle vuku bulurdu. Akıncılar pek mahir süvari ve cenkçi idiler. Akıncı subayları (Onbaşı, Subaşı, Binbaşı) birkaç Avrupa dili konuşurlardı. Akın hareketi müthiş bir süratle yapılır, çok kısa müddet içinde büyük yollar geçilir, Avrupa'nın en içeri noktalarına kadar sızılır, düşmanın askeri kuvvetleri daima şaşırılır, halk dehşet ve heyecana verilirdi. Hiç bir ülke ne Almanya, ne İtalya ne Lehistan(Polonya) ne Rusya akından masun değildi.

Bavyera' da, Moravya'da, Bohemya'da, Avusturya'da, Lehistan'da hiçbir şehir, kasaba ve köy ertesi sabah Türk akıncılarını beldelerinin içinde at koştururken görmeyeceklerine inanamazdı, asırlar boyunca halka bu teminatı verecek hükümet Avrupa'da mevcut bulunmamıştır. Akıncı ocağına mensup Türk casusları yerli halkın arasına karışmış bir halde bütün Orta Avrupa'da dolaşip malumat toplarlardı. Bu malumat üzerine akınlar planlanır, ona göre kollar ayrılır, vurulacak yerler tespit edilir, akın müddeti kararlaştırılırdı. Bu malumatın siyasi kıymet taşıyanları, merkeze bildirilirdi. Akıncı ve korsanlar, bu günkü komandoların aşağı yukarı karşılığı olup, aynı işi yaparlardı. Gayeleri üsleri tahrip edip düşmanın askeri ve iktisadi gücünü hırpalamak ve halkın manevi kuvvetini düşürmekten ibaretti. Yılmaz Öztuna,(Türkiye Tarihi)

Rumeli fütuhatinin etkili aktörlerinden olan Akıncı uç beylerinin genel Osmanlı toprak rejiminden farklı tımarları vardı. Osmanlı yerleşim birimlerinde (sancak, eyalet vb.) tımarlar göreve tahsisli olup resmi görevliler göreve tahsisli tımarlardan ulufelerini (maaşlarını) alırlardı. Osmanlı toprak rejiminde, fetihten sonra yapılan tahrirler de fetih arazileri miri, vakıf, göreve tahsisli tımar şeklinde farklı biçimlerdi

kaydedilirdi.

Fatih Sultan Mehmed zamanında uç beyliğinin kaldırılmasına kadar, istisnai olarak Akıncı uç beylerinin tımarları evladiyelik mülk olarak verildi. Uç beyinin vefatında temlik nameli mülkleri aile fertlerine kalırdı.(Yıldırım Bayezid Mihaloğlu Razi (Gazi) Ali Bey'e ister satmak isterse vakfetmek kaydıyla Plevne'de köy temlik etmişti.) Akıncı Uç (Sancak Beyleri) sancaklarının her türlü imar işlerinden sorumlu oldukları gibi maiyetlerindeki görevlilerin ulufe (maaş) lerini kendileri karşılardı.

Akıncı uç beyleri kendilerine kılıç hakkı olarak verilen sancaklarını hakkaniyetli ve adil olarak yönetmede gereken hassasiyeti her zaman gösterdiler. Bunda Gazi Murad Hüdavendigâr'ın elbette ki özalde Gazi Evrenos Bey'e yazdığı ve idarecileri tavsif ettiği mektubu zikretmek gerekir. Gazi Murad Hüdavendigâr'ın mektubunda Allah ve Resulün emirlerine uymaya, şükretmeye, adalete ve fakirlere yardıma özellikle vurgu yapmıştır: ...Sen de bu ni 'metlere gereği gibi şükür edib Allahü Teala Hazretlerinin rıza-i şerifinden ve emrinden ve Resul-i Ekreminin emrinden dışarı olma. Ve bunu dahi bilesin ki bir nice vilayetlere hakim" ve zabıt olmak iki kefeli bir teraziye benzer. Bir kefesi cennet ve bir kefesi cehennemdir. Ve ne eyler isen eyle şunlardan evvela gör ki onların gözleri uyursa gönülleri uyanıktır. Cümle a 'malin efdali ve ser-çeşmesi addır. Anı ide gör. Peygamber Sallallahü Teala Hazretleri adlin her bir günü bin" yıllık ibadetten efdaldır deyu buyurmuşdur. Ve bunu da bilesin ki Rum-ili vilayetleri uzak yerlerdir. Anların tedbir ve tedarikinde elbet seyf ve kalem ehlerinden nice kimesnelere muhtaç olursun amma sakınasın. Bu halkı mal sevmeden gayri uzağa azad berici şey olmaz. Dünya için din umurunu unudurlar. Allah korkusun tutmazlar. Bu hususlara değme bir kimesneye i 'timad eyleme çok olur kim, bazı kimesneler gündüzü sayım ve gicesi kaim olur...Kimesneye garaz etmesün. Ve bunu da bil ki, geçen etrafa koyduğun kimesnenin hali iyi ise, reayanın dahi hali iyi olur...

Her birine ısmarla eli altında olan reayayı rıfk ile tutsunlar. Ve müslümanları karındaşı gibi bilüb zulüm ve teaddi eylesünler. Yarın kıyamet günü gökten kar gibi defatir-i amal yağdığı anşınlar halkın fukarasın gözetsinler, kifayet mikdarı zahire versinler. Fukara Allahü Teala Hazretlerinin sevgilileridir...Ve bu canibe gönderdiğin mektubunda ba 'zı kuralar vakf etmek murad etmişsin ve senden sonra ev/ad/ arına riayet olunmak için hükm-i şerifim rica etmişsin İmdi feth ettiğin vilayetlerde ne kadar vakf edersen eyle vallahi il azim makbulümdür. Ve dahi evladına riayet hususu başım üzerine ve bundan gerü...SULTAN MURADIN EVRENOS BEY'E MEKTUBU' Dr. Mehmet İNBAŞI A.Ü.Türkiyat.Araştırmaları Ens. Dergisi.sayı 17 Erzurum 2001

Akıncıların vakıf kişiliklerine geçmeden algımızdaki bazı şeyleri düzeltmem gerektiğini düşünüyorum. Akıncılar hakkında çok fazla bilgiye maalesef sahip değiliz. Gerileme ve çöküş dönemindeki isyanlar sonunda arşivlerin tahrip olması ve Cumhuriyet döneminde Bulgaristan'a satılan arşiv belgelerine ulaşma ve okuma zorluğu Akıncı teşkilatı hakkında ayrıntılı bilgiye ulaşmamızı engelliyor.

Ö.Körpe'nin ifade ettiği gibi Osmanlı imparatorluğunun askeri karakterdeki devlet teşkilatının kökeninde akıncılık ve gaza geleneği bulunmaktadır. Osmanlı'nın Süleyman Paşa liderliğinde geri dönmek üzere Rumeli'ye geçtikten sonra ocak olarak kurulduğu varsayılan Akıncılar, Rumeli fütuhatının hepsine katılmışlardır.

Kanunnameli, düzenli bir teşkilat olan Akıncılardan bahsetmeden temel kahramanları akıncılar olan-benimde okuduğum- bazı yayınlardan bahsetmek istiyorum. Tarihi romanlara, çizgi romanlara

meraklı olanların hemen hatırlayacakları (merhum Cüneyt Arkın'ın sinema filmlerinde canlandırdığı karakterler.)

Ayhan Başoğlu'nun yazıp çizdiği Malkoçoğlu Tur Ali Bey gerçek tarihi bir şahsiyettir. Malkoçoğlu Bali Bey'in oğlu olan Tur Ali Bey kardeşi Ali Bey'le Çaldıran savaşında şehit olmuştur.

Film yapılan, tarihi romanlarda bahsedilen diğer karakter ise sanıyorum-M. Turhan Tan'ın Akından Akına veya Bekir Büyükarkın'ın Son Akın isimli romanlarıyla tanınmış hayali bir karakterdir. Daha sonra resimli roman ve filmlerle meşhur olmuştur. Bildiğim kadarıyla o devirlerde akıncılar ailesine bağlı olurlardı. Resimli roman karakteri her zaman bağımsız takılan birisidir. Bu bağımsızlığın, romanda padişaha karşı gelmeye varan pervasızlığın o dönem kültürüyle pek bağdaştığını sanmıyorum. Çünkü Viyana kuşatmasının ardından Kanuni'nin emriyle akına çıkan Malkoçoğlu Kasım Bey ve akıncıları çıktıkları akından dönüşlerinin olmadığını biliyorlardı. O dönem Türk ordusunda bilhassa akıncılarda emre itaat en üst seviyedeydi. Her hangi bir akıncının değil padişaha, subayına bile karşı gelmesi düşünülemezdi.

Bekir Büyükarkın'ın Son Akın romanında da çoğu romanlardakine benzer bir akıncı figürü çizilir. Alkole ve kadına zaafı olan, dine lakayt, kafalarına göre takılan, eğitimi bilinmeyen insanlar. Öncelikle şunu belirtmekte fayda vardır. Akıncılar vakıf insanlardı. Yani akın mıntıklarına tamamen vakıf idiler. Muhteşem bir istihbarat ağıları vardı. Akıncı beyleri en az iki yabancı dil bilirdi.

M. Turhan Tan'ın romanındaki kahramanın okuması yazması bile yoktur. M. Turhan Tan'ın Akından Akına isimli tarihi romanında garip bir iddiası daha vardır. İddiasına göre Akıncılar Avrupalı kadınlarla ilişkiye girdikleri için neslimiz bozulmuştur!!! Vücut temizliğini bilmeyen kadınlarla gönül ilişkisi yaşayan Akıncılar ve genetik olarak bozulan nesiller! Takdirlerinize bırakıyorum!!!

Osmanlı sultanlarının "Özel " adamlarının olup olmadığıyla ilgili bir kayıt var mıdır bilmiyorum ama sultanların düşman memleketlerine bir kişi göndermekten ziyade ceza akını yaptırdıkları biliyorum. Fetret devrinin sonunda I. Mehmet akıncıları Ceza akınıyla Eflak ovasına göndermişti. Fatih Sultan Mehmed'in de Malkoçoğlu Bali Bey ve Mihaloğlu Gazi Ali Bey'i Erdel'e (Transilvanya) Vlad Drakula'nın üzerine gönderdiği bilinmekte.

M.Turhan Tan'ın roman kahramanı okuma yazma bilmez, roman ve çizgi romanlarda ki akıncı karakterleri uçkurlarına sahip olmayan, pek öyle kural kaide tanımayan kişiler olarak anlatılır ki bunun doğru olmadığını düşünüyorum. Kadın düşkünlüğüne gelince, yüz yıllardır temizliklerine düşkün olan Türklerin (Rumeli'deki fethedilen yerlerde ilk yapılan binalar cami, hamam ve imaret-zaviyelerden oluşan külliyelerdir.) yılda bir kez yıkanan ve elbiselerini yıkamayan (Öte yandan Arapların imalat tekniği İspanya'dan Avrupa'ya yayılınca Kuzey Avrupa'da sabun lüks madde sayılmış; Hayvani yağ ve külden ürettikleri sabun kötü koktuğu için yalnız çamaşır yıkamakta kullanabiliyorlarmış zira. İkbal Armağan Gözlü, Derin Tarih Mayıs 2016) Avrupalı kadınlara nefislerinin uyanıp uyanmayacağını takdirinize bırakıyorum.

"Türkler, Avrupa'da ekseriyetle tesadüf edildiği gibi insanların yemek yedikleri veyahut yıkanıp temizlendikten sonra tekrar yiyecekleri kaplarda köpeklerin de yemek yemesine müsaade etmezler ... Çünkü Avrupa'da çok defa sofraya köpeklerin de kullanmış oldukları kaplarla yemek getirilir...Türkler güçlü-kuvvetli oldukları için pek çok yaşarlar. Herhalde bunun en tabii sebebi gayet sıhhi ve iyi gıdalar

kullanmalarında...Türkler nadiren hasta olurlar. Bu sıhhi vaziyetlerini bir taraftan yeyip içmedeki kanaatkarlıklarına, bir taraftan da israfa kaçmamak şartıyla hamamda yıkanıp temizlenme adetlerine medyumdurlar. Kadınları da aynı vaziyettedir. (Comielle Le Bruyn -Voyages de Cornielle Le Bruyn par la Moscovie, en Perse et aux indes orientales., 1332, La Haye)

Tarihçi Reşat Ekrem Koçu Ocak 1950 tarihinde yayına başlayan Resimli Tarih mecmuasında Budin Paşa'sının Kızı isimli bir tarihi tefrika yayınlamaya başlamıştır. Tefrikanın kahramanları Ressam Münif Fehim'in çizimine göre algımızdaki akıncılardır.(Kartal Kanatları vardır.)Tefrikanın 3.bölümünde Akıncılar hakkında şu ibareler bana oldukça ilginç geldi:

"Budinde acele işleri yoktu. Şöyle bir gidip bu güzel şehri ve sokaklarını süsliyen Budin güzellerini bir kere daha görelim demişlerdi. Atlar meşelere bağlanmış, kebaplar ve şaraplar yenilip içilmiş, sonra ağızlar çalkalanıp aptes tazelandikten sonra çubuklar ateşlenmişti."

Kimse kusura bakmasın ama akıncılar bu şekilde bir hayat yaşayan insanlar değillerdi. Önce şarap içip sonra ağzını çalkalayıp aptes (doğrusu abdest olacak)tazelemek!!! Maalesef bir kısım tarih yazarlarımızın genelde Osmanlı tarihine özelde ise akıncılara bakışı bu şekildedir. İçkiye, kadına zaafı olan macera perest, dine olabildiğince lakayt. Dini hassasiyeti olmayan birinin gözü kapalı ölüme gitmesi, çoluğunu çocuğunu ölüme göndermesi, canı pahasına kazandığı servetini hayır işlerine adamasının mümkün olup olmadığını okuyucuların takdirine bırakıyorum.

Şuur altımızdaki bir diğer yanlış algı ise Akıncıların kılıç ustalığıdır. Akıncılık kurumsal olarak olmasa da Orta Asya'dan itibaren Türk askeri geleneğinde vardı. Orta Asya'dan itibaren Türk askeri geleneğinde hafı süvarilik hep vardı. Doğal olarak hafif süvarilerin en büyük silahları atları ve ok-yaylarıdır.

Kavimler göçü olarak bildiğimiz (MS 350-800 yılları arasında Avrupa'ya yapılan şiddetli insan göçüdür. İlk dönem ve ikinci dönem olarak ikiye ayrılmaktadır. İlk dönemki kavimler göçü Batı Roma İmparatorluğu ve Hunlar arasındaki yoğun sınır değişikliklerini kapsar. İkinci dönem kavimler göçüyse ilk dönemkinin devamı niteliğindedir. İlk gelen göçmenler Hunlar, Slavlar, Ön Bulgarlar, Alanlar tarafından Batı'ya doğru sürülen Gotlar, Anglo-Saksonlar, Vandallar ve Franklar gibi Cermen kabileleriydi. İkinci dönem göçleri de Arap, Türk, Macar, Viking göçleri ve Moğol istilaları) Kuzey Afrika, Anadolu ve Avrupa'da derin değişimlere sebep olmuştur.) göç dalgasıyla Batı'ya doğru yola çıkan Türk kavimlerinin silahlı güçleri tamamen süvarilerden oluşuyordu.

1040'lardan itibaren Anadolu coğrafyasına girmeye başlayan Türkler'i isimleri ve kurumsal bir kimlikleri olmasa da akıncı olarak nitelemek hiç te yanlış olmayacaktır. Kuruluş ve gelişme döneminde ağırlık her ne kadar kara ordusunda olsa da"(Türk Ordusu esasen atlı bir ordu idi. Bir İngiliz 18.yy.Türk süvarisi için şunları söylüyor:"...Türk süvarileri atlarına çok hakimdiler. Günlerinin çoğu at üstünde geçirdi. Eğitimleri çok sert ve çok disiplinlidir. Atlarını daima savaş meydanının gereklerine göre eğitirdi. Eğitimde Türk süvarisi atını alevlerle bürünmüş fıçılara, silah ateşlerine doğru sürer ve düz duvardan aşardı. Bu yüzden Türk atı savaş alanına girince ürkmeydi. Türk süvarisinin atını sürmekteki kabiliyeti kadar dört nala giderken nişan alması ve çok keskin bir nişancı olması da meşhurdur.

C.Taşkıran Osmanlı) Bin yıl süren Orta Çağ'ın klasik silahları Kılıç, Mızrak, Ok ve yay'dır bilindiği üzere. Osmanlı Devletinin kuruluş ve gelişme yıllarında Kılıç ve türevlerinin piyade silahı olarak Yeniçeriler tarafından kullanıldığını biliyoruz. Osmanlı'nın Rumeli fütuhatının baş aktörleri olan

Akincıların silahı ise (süvari olarak) ok, yay ve at'tır. Yeniçeri ocağı kurulana kadar Osmanlı Ordusu'nun büyük ölümü süvarilerden müteşekkildi. Ok, yay ve mızrak süvari silahı olması sebebiyle Süvari birliklerinin (Akıncılar, Tımarlı Sipahiler) silahı ok ve yay II. Bayezid zamanına kadar Yeniçerilerin silahı ise kılıçtı.

Atlı-Göçebe Bozkır kültüründen gelen Türkler için okçuluğun önemini konunun uzmanlarından biri olan Ünsal Yücel'den yapmak faydalı olacaktır.

(Bütün bunların gerçekleşmesi ise uzun ve çetin bir çalışmayı ve disiplini gerektirir. Eğitimin çok küçük yaşlardan başlaması ve idmanın terk edilmemesi bundandır. Sonunda onun için nişan almak diye bir mesele, okun atılış yönü diye bir problem kalmaz. Pratik olarak at sırtında dört nala giderken nişan almak imkansızdır. Hele bu durumda hareketli bir hedefe, diyelim uçan bir kuşa kovalayan bir düşmana nişan almak söz konusu olamaz. O bunu fiziksel kontrolün ötesinde kazanılmış üstün bir yetenekle başarmaktadır. Kendisini hızla takip eden düşmanına ani bir arkaya dönüşle isabet kaydetmesi bu yeteneğinin ne ölçüde geliştiğini göstermektedir. Eski bir Arap kaynağında yazıldığı gibi "O (Türk), hayvanını hızla koştururken öne arkaya, sağa sola yukarıya aşağıya ok atar. Hedef atışta okun boşa gitmesi söz konusu değildir. "Hücum anında onlardan bin süvari, bin düşman atısına ok atsalar hepsini yere sererler." Görüşü keskinleştiği kadar da genişlemiştir." Türkün ikisi yüzünde ikisi kafasının arkasında dört gözü vardır. Atının hele yayının elden onu daima korkutur, yedek atını ve yedek yayını yanından hiç eksik etmez.(Ünsal Yücel-Türk Okçuluğu)

Okçuluk Osmanlı Devleti/İmparatorluğu'nun yükselme döneminde bir spor ve sanat haline dönüşmüştür. Osmanlı İslam öncesi kültüründe bulunan okçuluğu asla unutmadı ve ihmal etmedi. (Burada en büyük süvari silahı olan ok ve yay yapımından biraz bahsetmek yerinde olacaktır. Okçuluğun Türk toplumlarındaki kültürel yerine kısa bir tespit olmak üzere Ünsal Yücel'den kısa bir alıntı yapmak istiyorum müsaadenizle:

(Bilhassa Türklerin Okçu kavimler diye anılmaları onlar için başka sıfat yerine " Okçu " deyiminin kullanılması sebepsiz değildir. Nitekim okçuluğun da Türkçe'de 200 kelimeyi bulan bir sözlüğü vardır. ...Osmanlı'da ok (tirgeran) ve yay (şemşirgeran) adıyla örgütlü esnaf loncası şeklinde çalışıyordu. Ayrıca ok ve yay için malzeme temin eden bir gurup ise vergiden muaf olarak çalışırdı.1511 tarihli bir Cebe Muhabesesi Defterinden Cebehane'ye lazım olan 780.000 adet okun imaliyesi olarak Hazineden İstanbul okçularına 100.000,Edirne okçularına 30.000 akçe ödendiğini öğreniyoruz.

...Sultan II.Bayezid'in okçuluğa büyük ilgi duyduğunu, hatta kendisinin de usta bir kemankeş olduğunu biliyoruz. O devre yetişen Bahtiyarzaade Hacı Hasan Çelebi, bu konuda şöyle yazıyor: Sultan Bayezid hazretleri kendileri daha atıcı idi. Üslubları hub olup, kemankeşlikleri dahi olup bir münteha yayı çekip, diyar-ı Arap ki Mısırdır anda gönderib, hiç kimse anı çekemeyip kalmıştı. Kendileri dahi ok attıkları yayı değme kişi istimal edemezlerdi. Gerçekten elimizdeki örnekler çekilmesi çok güç büyük ve katı yaylardır. Ünsal Yücel Türk Okçuluğu)

Yukarıdaki alıntılardan anlaşılacağı üzere hafif süvari olarak akıncıların silahları at, yay ve oklarıydı. Akıncılar ağırlık yapmasın diye zırh bile kullanmazlar, mecbur kalmadıkça zırhlı piyade ordularıyla savaşa girmezlerdi. Akıncıların Osmanlı devlet bürokrasisiyle araları çoğunlukla limoniydi dersek yanlış olmayacaktır. Çünkü yaşadıkları ortam itibarıyla katı devlet protokolünden ve teşrifat kurallarına

yabancıydılar.

Akıncılar vakıf kişiliklerinin dışında devlet lehine pek çok hayırlı faaliyette bulundular. Siyasi otoritenin bulunmadığı, devletin neredeyse yıkılma aşamasına geldiği (Bazı tarihçiler I. Mehmed'i bu yüzden Osmanlı devletinin ikinci kurucusu sayarlar.) 1402-1413 arası Fetret devrinde, Akıncılar sayesinde Balkanlarda- Silistre hariç toprak kaybı olmadı.

II. Murad döneminde ise devlete büyük bir zarar vermekten son anda vaz geçtiler. Tarih kitaplarında Düzmece Mustafa isyanı olarak geçen Şehzade Mustafa İsyanında Rumeli'deki Turahan Bey ve Gümlüoğlu başta olmak üzere bazı akıncı beyleri Şehzade Mustafa'nın yanında Bursa yakınlarına kadar gelmişlerdi. Musa Çelebi'nin Rumeli Beylerbeyi olan Mihaloğlu Gazi Mehmed Bey'in akıncı beylerini II. Sultan Murad'ın tarafına çekmiş devleti büyük bir gaileden kurtarmıştır. ("Andan Düzme Mustafa leşkeriye (asker) Sultan Murad'ın askerini gözleyip, birbirine karşı dururken, Mihaloğlu Mehmed Bey, Tokat hapsinden çıkıp, gelip yetişti. Sultan Murad'ın elini öpüp, hi'at geyip heman doğru su kenarına geldi.Evvel kelâmı bu oldu ki. " Bire Türk Turahan ve bire hain" deyü çağırıldı. Andan Gümlüoğlu'na ve andan Evronoz oğlanlarına, andan cümle Rumeli beylerini çağırıldı. Ve cemi Rumelililer su kenarına geldi. Selam verip hayli kelimat etti." Ve'Bu Mustafa düzmedir' deyü ad çıkardı. Ve Rumelililerin ba'zı ba'zına'Görün, Mihaloğlu Mehmed Bey diriymiş" dediler. Andan baş baş beylere ve toyacalara mektub yazıp, Gönanlı Bayezid nam kimesne ile gölbaşından viribidiler" Neşri)

Cumhuriyet nesilleri olarak bizler Akıncıları-çoğu kulaktan dolma bilgilerle- savaşıllıklarıyla bilsek te Akıncı Uç Beyleri her yönüyle (işlerini tam manasıyla yapmaları, kendilerinin ve nesillerinin kanlarını ve canlarını devlete vakfetmeleri ve mallarıyla vakıf kurmaları) vakıf insanlardır. O halde Akıncı ailelerinin vakıflarını yazmaya başlayabiliriz.

Osman Keskiöğlü ve A. Taha Özyayın yaptıkları araştırma da Akıncı uç beylerinin bugünkü Bulgaristan'ın çeşitli yerlerinde vakıf kurulduğunu tespit etmişlerdir. Bu vakıfların bir kısmı Akıncı uç Beylerinin kurdukları vakıflardır.1868 tarihli Tuna Salnamesi, Kamusul Alam ve Evliya Çelebinin notlarına göre Balkan coğrafyasında Cami, Okul, Medrese ve Tekke olmak üzere toplam 848 hayrat eser tespit edilmiştir. Bunların tamamı için vakıf olarak kurulmuştur.

Akıncılar kendilerine tımar olarak verilen beldelerindeki imar işlerini de üstlenmişlerdir. Devletin müstesna vakıfları Akıncı beylerine mahsustur.(Akgündüz ise, din büyüklerine ve kuruluşta hizmeti geçen gazilere ait bu vakıflara eskiden beri devletin idari açıdan karışmadığını belirterek, bedele bağlanma usulünden de muaf tutulduklarını kaydetmektedir. Böylelikle hem idari açıdan hem de vergi tahsili açısından devletin müdahale edemeyeceği bu vakıflar "müstesna vakıflar" adını almışlardır. Guzât vakıfları dört adet olup, Gazi Evrenos Bey, Gazi Ali Bey, Gazi Mihal Bey ve Gazi Süleyman Bey vakıflarından oluşmaktadır. Ayşegül Çalı)

Yılmaz Öztuna Türkiye tarihi

Ünsal Yücel Türk Okçuluğu

Cemalettin Taşkiran Osmanlı 1999

SULTAN MURADIN EVRENOS BEY'E MEKTUBU' Dr. Mehmet İNBAŞI A.Ü.Türkiyat.Araştırmaları Ens. Dergisi.sayı 17 Erzurum 2001

İkbal Armağan Gözlü, Derin Tarih Mayıs 2016)